

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1944 kl. 12 m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 4, i anledning av väckt motion angående utredning om åtgärder för att bereda den kvinnliga ungdomen ökad utbildning i hemvård m. m.

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 161, av herr *Johanson, K. E.*, m. fl. har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en utredning angående åtgärder för att mera allmänt bereda den kvinnliga ungdomen såväl teoretisk som praktisk utbildning i hemvård och därmed närbesläktade uppgifter.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande över motionen från kungl. skolöverstyrelsen och lämnat tillfälle för Fredrika-Bremer-förbundet, Sveriges husmodersföreningars riksförbund, Högerns centrala kvinnoråd, Svenska landsbygdens kvinnoförbund, Folkpartiets kvinnoförbund och Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund att inkomma med yttranden.

En med förevarande motion likalydande, II:240, av fröken *Andersson* m. fl., har väckts inom andra kammaren och hänvisats till dess första tillfälliga utskott, som inhämtat utlåtande över motionen från 1941 års befolkningsutredning. Av detta utlåtande har utskottet tagit del.

Kungl. skolöverstyrelsen erinrar om att överstyrelsen *dels* i underdånig skrivelse den 30 september 1937 föreslagit obligatorisk undervisning i hushållsgöromål för flickor vid de allmänna läroverken, *dels* i skrivelse den 28 februari 1938 till riksdagens första kammarens första tillfälliga utskott tillstyrkt en i motion av herr *Domö* m. fl. begärd utredning angående förbättrade understödsgrunder för skolor för husligt arbete samt angående därmed sammanhängande frågor och *dels* i underdånig skrivelse den 26 juli 1938 med utredning och förslag angående införande av obligatorisk undervisning i hushållsgöromål för flickor framlagt en på omfattande undersökningar grundad plan för ordnande av dylik undervisning, innebärande väsentligen, att sådan undervisning skulle obligatoriskt meddelas i fortsättningsskolan. Dessa framställningar ha emellertid icke ännu föranlett däri åsyftade åtgärder. Överstyrelsen har ingenting att erinra mot att en utredning i enlighet med motionärernas önskan kommer till stånd.

1941 års befolkningsutredning har låtit utredningens delegation för hem- och familjefrågor avge yttrande. Delegationen meddelar att inom densamma pågår för närvarande ett utredningsarbete, som kommer att resultera i ett betänkande med förslag till åtgärder på de områden, som beröras i motionen, beräknat att färdigställas inom de närmaste månaderna. Då det därefter blir tillfälle att upptaga frågan till behandling i hela dess vidd, finner delegationen skäl icke föreligga till att nu igångsätta en ny utredning för samma ändamål.

Fredrika-Bremer-förbundet framhåller att motionen berör frågor av den allra största betydelse och hänvisar till att förbundet vid upprepade tillfällen avgivit yttranden i positiv riktning över tidigare motioner i samma ämne. Men då det är förbundet bekant, att befolkningsutredningens delegation för hem- och familjefrågor för närvarande har hela detta frågekomplex uppe till behandling och ämnar komma med ett betänkande under våren, anser förbundet lämpligast, att resultatet av delegationens utredning avvaktas.

Sveriges husmodersföreningars riksförbund instämmer med motionärerna dels i att skolköksundervisningen ej blott i våra folkskolor och fortsättningskolor utan även i högre skolor bör göras obligatorisk för flickorna och dels i att en utredning bör verkställas om möjligheterna för flickorna att någon tid efter skolpliktens utlöpande och sedan de uppnått större mognad genomgå kurser eller på annat sätt beredas ytterligare undervisning i hemvård. En sådan utredning begärdes också av husmodersförbundets landsmöte 1943. Landsmötets uttalande överlämnades till 1941 års befolkningsutrednings delegation för hem- och familjefrågor, vilken för närvarande arbetar med en sådan utredning, som väntas bli framlagd inom de närmaste månaderna. 1940 års skolutredning har även en utredning på hithörande område under arbete. Under hänvisning härtill avstyrker förbundet motionen.

Högerns centrala kvinnoråd tillstyrker i korthet — under hänvisning till tidigare avgivna yttranden i samma fråga — den i motionen begärda utredningen.

Svenska landsbygdens kvinnoförbund instämmer i motionens syfte men finner omotiverat att nu begära utredning i ämnet, eftersom befolkningsutredningens delegation för hem- och familjefrågor är sysselsatt med en sådan utredning.

Folkpartiets kvinnoförbund tillstyrker en utredning i enlighet med motionen och hänvisar beträffande motiveringen till tidigare avgivna yttranden i samma ämne.

Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund hänvisar till tidigare yttranden i ämnet och erinrar om den inom befolkningsutredningens delegation för hem- och familjefrågor pågående utredningen.

Utskottet vill erinra om att frågan om åstadkommande av ökad utbildning i hemvård för den kvinnliga ungdomen under senare år upprepade gånger

varit föremål för riksdagens prövning på grund av motioner av samma innebörd som förevarande, nämligen åren 1938, 1939 och 1941. Meningarna ha varit delade om lämpligheten av att riksdagen borde hemställa till Kungl. Maj:t om utredning i ärendet, och frågan har varje gång fallit på grund av olika beslut i kamrarna. Utskottet, som 1941 tillstyrkte den då i ämnet väckta motionen, understryker vikten av att ökad utbildning i hemvård kommer till stånd. Emellertid pågår för närvarande inom 1941 års befolkningsutredningsdelegation för hem- och familjefrågor ett utredningsarbete, som inom kort, enligt vad delegationen meddelat, kommer att resultera i ett betänkande med förslag till åtgärder på de områden, som beröras i motionen. Dessutom är denna fråga föremål för uppmärksamhet inom 1940 års skolutredning. Under sådana förhållanden finner sig utskottet böra hemställa,

att förevarande motion, l: 161, icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 mars 1944.

På utskottets vägnar:

HERMAN ERICSSON.

Närvarande: herrar *Ericsson, Carlström, Leander, Einar Persson**, *Arrhén, Lindblom, Fahlander* och *Lodenius*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.